

Visie toerisme en recreatie 2030

Gemeente Barneveld

Juni 2020

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

4

5

Hoofdstuk 2. De sector in beeld

2.1 Inleiding

8

9

2.2 De sector in beeld - Toerisme en Recreatie in de gemeente Barneveld

10

2.4 Resultaten in perspectief

14

2.5 Marktverkenning - doelgroepen

15

Hoofdstuk 3. Perspectief

3.1 Inleiding

19

20

3.2 Trends en ontwikkelingen

21

3.3 SWOT-Analyse en confrontatiematrix

24

Hoofdstuk 4. Visie recreatie en toerisme

4.1 Samengesteld toeristisch product

26

27

4.2 Positionering en visie Barneveld – Wat is Barneveld?

28

Inhoud

4.3 Toekomstperspectief- recreatie en toerisme Barneveld 2030	30
---	----

Bijlage	32
----------------	-----------

Bijlage 1. Methodische verantwoording monitor	33
---	----

Bijlage 2: Aanvullende informatie - Herkomst en groepssamenstelling gasten	36
--	----

Bijlage 3: Achtergrond Leefstijlvinder	39
--	----

01

Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Barneveld is een uitgestrekte gemeente met diverse kwaliteiten. In het noordoosten, reiken de gemeentegrenzen tot op de Veluwe en ligt de gemeente vervlochten met andere Veluwse gemeenten. De gemeente is daarnaast gelegen in het centrale deel van de Gelderse Vallei. Samen met zeven andere gemeenten maakt Barneveld in die hoedanigheid deel uit van de Regio Foodvalley. Waar de kern Barneveld¹ het grootste dorp is binnen de gemeente, zijn het vooral Voorthuizen en Garderen die in de zomermaanden de meeste toeristen huisvesten. Naast deze drie dorpen is er nog een zestal kleinere dorpen te vinden binnen de gemeentegrens van Barneveld.

Behoeft actualisatie TROP

In 2008 is het *Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan Barneveld (TROP)* vastgesteld. De gemeente geeft aan behoefte te hebben aan een nieuwe, geactualiseerde visie. Eén die inspeelt op huidige trends en ontwikkelingen, maar daarnaast ook aansluit bij, en verdere invulling geeft aan, reeds opgestelde (regionale) beleidsstukken.

De toeristisch-recreatieve sector is voor de regio van groot belang. Zo draagt toerisme en recreatie bij aan de lokale economie (door bestedingen en werkgelegenheid) en het versterken/behoud van het voorzieningenaanbod. De sector biedt mogelijkheden, niet enkel voor bezoekers en gasten, maar ook voor de eigen inwoners. Het is de kunst om zowel te groeien en voordeel te hebben van groeiend recreatie en toerisme op de Veluwe, als de natuur, cultuur en leefbaarheid in dorpen te behouden en te beschermen.

“De toeristisch-recreatieve sector is voor Barneveld en de regio van groot belang”

¹ Om verwarring te voorkomen tussen de gemeente Barneveld en het dorp Barneveld, wordt in dit rapport uitdrukkelijk vermeld wanneer het gaat over het dorp Barneveld. In alle overige gevallen wordt de gemeente Barneveld bedoeld.

Aanpak

De gemeente heeft ZKA Leisure Consultants gevraagd het traject inhoudelijk en procesmatig te begeleiden. Zij hebben de visie echter niet alleen opgesteld, maar in nauwe samenwerking met de gemeente en ondernemers. Om te komen tot een samenhangende visie is gebruik gemaakt van bestaande documenten, de aanwezige kennis binnen de gemeente en bij ondernemers en van de expertise van ZKA. Aanvullend is een monitor uitgevoerd onder toeristisch-recreatieve ondernemers om de economische impact van de sector inzichtelijk te krijgen.

Gedurende het traject hebben de volgende sessies en overleggen plaatsgevonden:

- Startgesprek met betrokken ambtenaren en schouw langs toeristische locaties;
- Openbare sessie toeristisch-recreatieve ondernemers (vaststellen ambities);
- Monitor en (telefonisch) contact ondernemers Barneveld;
- Tussentijds overleg Go Barneveld;
- Tweede openbare sessie toeristisch-recreatieve ondernemers (actiepunten);
- Bespreken concept met toeristisch platform.

De input uit bovengenoemde sessies en overleggen is meegenomen en verwerkt tot een aansprekende en gedragen visie op toerisme en recreatie in de gemeente Barneveld. *In navolging op de visie zijn begin 2020 concrete actiepunten geformuleerd door de sector. Echter heeft het coronavirus een dusdanige impact op de sector dat in overleg met het toeristisch platform is gekozen om enkel de visie ter besluitvorming aan te bieden. Juist in deze tijd is het hebben van een gezamenlijke visie van groot belang voor de sector. Het actieprogramma volgt op een nader vast te stellen moment. Dit geeft de sector de mogelijkheid om het actieprogramma af te stemmen op de nieuwe situatie die is ontstaan door het coronavirus. Hoewel er op dit moment geen aanleiding toe is, kan dit mogelijk leiden tot wijzigingen op onderdelen van de visie.*

Uitgangspunt: TROP 2008

In 2008 heeft de gemeente Barneveld het Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan (TROP) opgesteld, met als doel het verder ontwikkelen van toerisme en recreatie in de gemeente. Afgelopen jaren hebben de gemeente en sector een achttal ambities nagestreefd, die zich laten samenvatten in drie pijlers; *verbindingen leggen, de toerist boeien en de toerist bereiken*. De sector heeft afgelopen jaren hard gewerkt de visie na te streven en ook de gemeente heeft veel geïnvesteerd en gefaciliteerd. Beide geven tegelijkertijd aan dat de opgestelde ambities nog niet volledig zijn behaald. Dit betekent niet dat er geen mooie initiatieven zijn ontstaan afgelopen jaren. Het aanbod is sinds 2008 uitgebreid met nieuwe aanbieders (Schouwburg, Klimbos Garderen, Zandsculpturen, Beeldenroute Garderen, horeca etc.) en daarnaast zijn organisaties zoals Go Barneveld en VisitVoorthuizen hard bezig (geweest) Barneveld onder de aandacht te brengen bij (potentiële) gasten.

De visie die nu voor u ligt is samen met de sector tot stand gekomen. Hierbij is rekening gehouden met de in 2008 opgestelde ambities, maar ook met de kansen en bedreigingen voor Barneveld. Daarnaast zijn de wensen vanuit de sector geïntegreerd.

*Eerst een duidelijk beeld
van de sector, daarna de
visie 2030 en het
actieprogramma!*

Leeswijzer

De visie toerisme en recreatie is als volgt opgebouwd:

- Na dit inleidende hoofdstuk, brengt hoofdstuk 2 de sector in beeld: hoe is de toeristische markt in Barneveld momenteel opgebouwd en wat is de economische betekenis hiervan, ook in vergelijking met andere (Veluwe-)gemeenten.
- Hoofdstuk 3 gaat in op het perspectief van toerisme in Barneveld: wat zijn de doelgroepen, welke trends en ontwikkelingen zijn relevant en wat zijn de centrale kansen en opgaven.
- Eerdergenoemde hoofdstukken worden vertaald naar een visie (hoofdstuk 4). Hier wordt ingegaan op de kaders waarbinnen toerisme en recreatie zich op een gepaste manier kansrijk kunnen ontwikkelen.

02

De sector in beeld

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de huidige toeristisch-recreatieve sector in de gemeente Barneveld. Hierbij is aandacht voor twee aspecten, namelijk:

1. De samenstelling en economische betekenis van de sector én
2. De doelgroepen die de sector trekt.

Om een beeld te krijgen van de huidige omvang, samenstelling en impact van de toeristisch-recreatieve sector in Barneveld, is de zogenaamde ZKA monitor vrijetijdseconomie uitgevoerd. Dit houdt onder meer in dat aan toeristische aanbieders een vragenlijst is gestuurd over hun capaciteit, bezetting, ervaringen en toekomstverwachting. De respons hierop was naar behoren, in totaal heeft 41% van de verblijfsaanbieders en 40% van de dagaanbieders meegedaan aan het onderzoek. Om het beeld van de sector compleet te maken, zijn de resultaten uit deze vragenlijst aangevuld met gegevens over evenementenbezoek (van 5.000 bezoekers of meer) en wandelen en fietsen. Het peiljaar betreft 2018. In paragraaf 2.3 staan de uitkomsten van de monitor samengevat. Om deze uitkomsten in perspectief te plaatsen, is vervolgens een vergelijking gemaakt met andere gemeenten in Gelderland/op de Veluwe (H2.4).

Paragraaf 2.5 gaat vervolgens in op de doelgroepen van Barneveld. De doelgroepen onder de eigen inwoners worden getypeerd aan de hand van de Leefstijlvinder. Daarnaast zijn de belangrijkste aanbieders in de gemeente op leefstijlen gescand tijdens een schouw en via de website. Aanvullende informatie over de monitor en de leefstijlen is te vinden in bijlage 1, 2 en 3.

2.2 De sector in beeld - Toerisme en Recreatie in de gemeente Barneveld

Barneveld is een gemeente vol contrasten, niet alleen landschappelijk gezien, maar ook qua type dorpen en toeristisch aanbod. Waar menigeen Barneveld associeert met kip en ei, is er veel meer wat Barneveld zo typerend maakt. Onderstaand een korte blik hierop:

Het dorp Barneveld is het grootste dorp van de gemeente en beschikt over een divers winkelaanbod inclusief een breed aanbod aan horecagelegenheden. Waar Barneveld bekend staat als het epicentrum van de pluimveehouderij (waar het Pluimveemuseum een mooi inzicht in geeft), is het ook de geschiedenis van het dorp Barneveld die intrigeert. De recreant kan zijn kennis verrijken in het historisch museum Nairac en daarnaast genieten van cultuur in Theater Schaffelaar (dat zijn naam dankt aan de in de 15^e eeuw gestorven Kabeljauwse ruiteraanvoerder). De Midden Nederland Hallen ligt aan de rand van het dorp en is de perfecte locatie voor

evenementen en congressen. Zowel voor eigen inwoners als recreanten is Barneveld een fijne plek om te recreëren.

De dorpen Voorthuizen en Garderen zijn de toeristische trekkers van de gemeente. Toeristen overnachten hier in één van de hier gevestigde hotels, vakantieparken of (boeren-) campings. Ook recreatief hebben deze dorpen veel te bieden. Van Maisdoolhof tot Zandsculpturen en van Recreatieplas Zeumeren tot Klimbos Garderen. In de zomermaanden vinden er diverse evenementen plaats, voornamelijk in Voorthuizen, maar ook in Garderen.

Het **dorp Kootwijk** zal bij menigeen bekend zijn vanwege Radio Kootwijk. Toch is het vooral de grootste actieve zandverstuiving van West-Europa die toeristen en recreanten weet te trekken. Dit pareltje binnen de gemeentegrens is niet bedoeld voor massatoerisme, het is juist

het kleinschalige wat het gebied zo typerend maakt. Ook paardenliefhebbers kunnen hun hart ophalen in Kootwijk.

De kern **Kootwijkerbroek** heeft met name een agrarische functie, maar heeft daarnaast ook de beschikking over een Puurveense molen en Kulturhus.

Het dorp **Stroe** ligt aan de rand van de Veluwe en beschikt over een aantal campings. Kenmerkend is dat het waarschijnlijk één van de oudste nederzettingen is van Nederland. Er lopen diverse (wandeling-)routes langs/door het dorp.

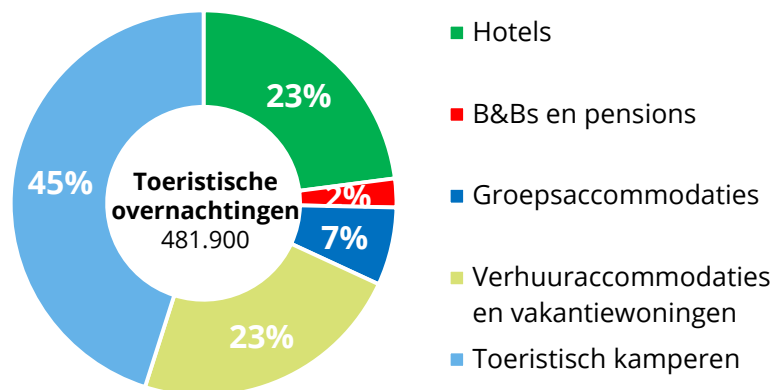
De kernen **De Glind, Zwarteboek en Terschuur** liggen gelegen in het Westen van de gemeente Barneveld en beschikken over diverse campings en wandelroutes. Toeristisch-recreatief gezien wordt de kern Terschuur voornamelijk gekenmerkt door het Oude Ambachten & Speelgoed Museum.

2.3 De sector in beeld – Verblijfstoerisme

Tabel 1. Aanbod verblijfstoerisme gemeente Barneveld

TYPE	AANTAL	EENHEID
TOERISTISCH		
HOTELS	306	KAMERS
BED & BREAKFASTS	63	KAMERS
GROEPSACCOMMODATIES	468	BEDDEN
TOERISTISCHE KAMPEERPLAATSEN	1.580	PLAATSEN
VERHUURACCOMMODATIES EN/OF VAKANTIEWONINGEN	716	ACCOMMODATIES
VAST		
JAARPLAATSEN EN/OF TWEEDE WONINGEN	4.214	PLAATSEN/ACCOMMODATIES
SEIZOENPLAATSEN	390	PLAATSEN

Figuur 1. Verhouding vraag uitgedrukt in overnachtingen

Aanbod

Circa **32.000 slaappleatsen** voor toeristisch verhuur (figuur 1).

Merendeel capaciteit op **recreatie- en chaletparken in Garderen en Voorthuizen**.

Daarnaast **300 hotelkamers**, waarvan merendeel in de drie grote hotels.

De gemeente beschikt over een groot aantal vaste vakantieverblijven (jaarplaatsen, chalets, tweede woningen en seizoenplaatsen).

Vraag

Ruim **481.000** toeristische overnachtingen, waarvan 45% op de campings in de gemeente.

De **hotels** in de gemeente realiseerden circa **110.000 overnachtingen**. Merendeel hiervan waren toeristische overnachtingen. De zakelijke markt wordt minder benut. De bezetting was circa 58% en daarmee lager dan het provinciale gemiddelde (64%).

Ontwikkeling afgelopen jaren

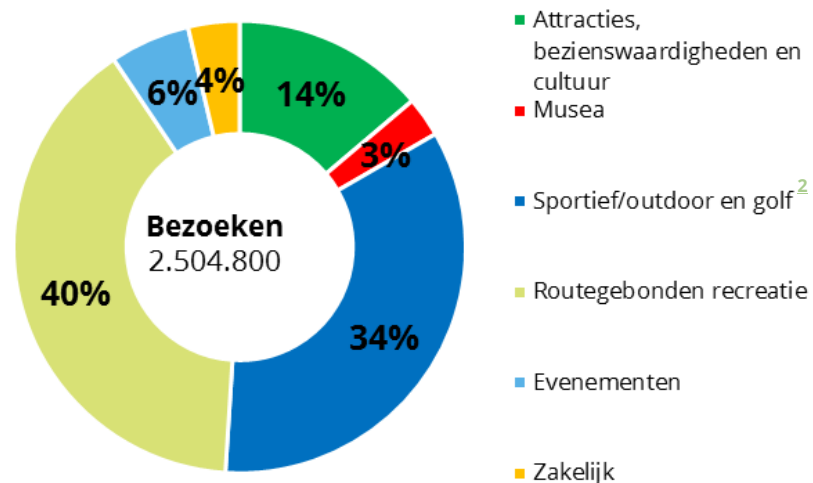
De grotere hotels hebben afgelopen jaren een kwaliteitsimpuls gehad. Met name toeristische campings hebben geïnvesteerd in het verbeteren van de voorzieningen.

Het aantal overnachtingen is gestegen (15% t.o.v. 2007). Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat beide metingen anders zijn uitgevoerd, waardoor de resultaten enkel ter indicatie dienen.

De sector in beeld – Dagrecreatie

Figuur 2. Vraag dagrecreatie gemeente Barneveld

² Het peiljaar van dit onderzoek betreft 2018. In de eerste maanden van 2018 was de golfbaan beperkt open. Om die reden is deze (in zeer beperkte mate) meegenomen in dit onderzoek. Anno 2020 is de golfbaan definitief gesloten.

Aanbod

Circa 40 (niet-zakelijke) aanbieders en/of locaties voor dagrecreatie. Circa de helft heeft een sportieve en/of outdoor component. Een aantal maneges biedt toeristische diensten aan.

Cultureel aanbod in de vorm van een theater en vijf middelgrote en kleinschalige musea.

Recreatiegebied Zeumeren, Klimbos Garderen en de Beeldentuin Garderen zijn wat bezoekersaantallen betreft de grootste aanbieders.

Aantal grote en vele kleinschalige evenementen. De evenementen trekken ook bezoeken uit de regio en soms zelfs uit andere delen van Nederland. Barneveld beschikt met de Midden Nederland Hallen over een evenementenhal.

Vraag

Circa **2,5 miljoen bezoeken**.

Na routegebonden recreatie en winkelen trekt de gemeente Barneveld de **meeste bezoekers** met locaties en aanbieders van sportieve en/of outdooractiviteiten.

Ontwikkeling afgelopen jaren

De meeste musea geven aan dat het aantal bezoeken in de afgelopen jaren stabiel is gebleven, of licht gedaald. Dit staat in contrast tot de meeste aanbieders van attracties en activiteiten met een sportief of outdoor karakter, die een lichte tot zelfs forse stijging rapporteren.

Afgelopen 10 jaar is er het dagrecreatief aanbod in de gemeente uitgebreid met o.a. het Schaffelaartheater en Waterskibaan Zeumeren.

De sector in beeld – Economische betekenis

Bestedingen recreatie en toerisme in 2018 ruim € 67 miljoen

Aan de hand van de gerealiseerde logiesprijzen en entreesprijzen door aanbieders in Barneveld en kengetallen op het vlak van horeca, detailhandel en vervoer zijn de bestedingen van de toeristisch-recreatieve sector in de gemeente Barneveld geraamd. De totale bestedingen bedroegen ruim € 67 miljoen in 2018. Uit de tabel rechts blijkt dat het dagtoerisme hierin het grootste aandeel heeft, met 36% van de bestedingen. Het verblijfstoerisme met een vaster karakter (tweede woningen, jaarplaatsen, seizoenplaatsen) heeft een grotere impact dan het verblijfstoerisme meer gericht op korte vakanties.

Werkgelegenheid recreatie en toerisme ruim 1.100 banen

De bestedingen zijn de basis om aan de hand van het ZKA Impactmodel de werkgelegenheid vast te stellen³. Uit de tabel rechts blijkt dat het aantal FTE dat ontstaat vanuit toeristisch-recreatieve bestedingen ruim 800 is. Dit komt overeen met circa 1.050 tot 1.200 banen. Ook op het vlak van werkgelegenheid heeft dagtoerisme de grootste impact.

Tabel 2. Bestedingen recreatie en toerisme gemeente Barneveld

SECTOR	BESTEDINGEN
VERBLIJFSTOERISME, TOERISTISCH	€ 19.206.200,-
VERBLIJFSTOERISME, VAST	€ 23.768.200,-
DAGTOERISME	€ 24.294.700,-
TOTAAL	€ 67.269.100,-

Tabel 3. Werkgelegenheid recreatie en toerisme gemeente Barneveld

SECTOR	DIRECT	INDIRECT	TOTAAL
VERBLIJFSTOERISME, TOERISTISCH	174	68	242
VERBLIJFSTOERISME, VAST	197	77	274
DAGTOERISME	214	83	297
TOTAAL	585	228	813

Opm.: in aantallen FTE

³ Zie voor meer informatie over de methodiek bijlage 1.

2.4 Resultaten in perspectief

De economische betekenis en samenstelling van de sector zijn in perspectief geplaatst met een benchmark. Circa 2,5 miljoen dagrecreatieve bezoeken en 480.000 overnachtingen vertaalden zich naar circa € 67 miljoen bestedingen. Dit is inclusief zakelijk toerisme en vast verblijfstoerisme. Om de bestedingen vergelijkbaar te maken met eerdere onderzoeken in andere Veluwe gemeenten, zijn de totale bestedingen verminderd met de bestedingen afkomstig uit zakelijk toerisme en vast verblijfstoerisme. Tabel 4 geeft de benchmark weer.

Wat opvalt is dat Barneveld in vergelijking met de andere gemeenten, minimaal het dubbele en in sommige gevallen een veelvoud aan bestedingen haalt vanuit dagrecreatief aanbod. Ook wat bestedingen in het verblijfstoerisme betreft, hoort Barneveld bij de top. Alleen Nunspeet scoort nog een stuk hoger.

Tabel 4. Bestedingen recreatie en toerisme gemeente Barneveld in perspectief

GEMEENTE	ELBURG	ZUTPHEN	OLDEBROEK	PUTTEN	NUNSPEET	BARNEVELD
KARAKTER	Vesting- en Hanzestad. Rijk aan cultuurhistorie, gelegen op snijvlak Randmeren en Veluwe.	Vesting- en Hanzestad. Rijk aan cultuur-historie en levendig centrum.	Landelijke gemeente op de Veluwe. Veelal kleinschalig aanbod met Landal Landgoed 't Loo als de grote trekker.	Op snijvlak Randmeren en Veluwe, met een diversiteit aan landschappen, landgoederen en de levendige kern Putten.	Op snijvlak Randmeren en Veluwe. Sterk in combinatie cultuur (kunst) en natuur en de levendige kern Nunspeet.	Landelijke gemeente op het snijvlak van de Veluwe en de Gelderse Vallei. Onderdeel van de Regio Foodvalley.
OPP. (KM2)	66	43	99	87	130	177
INWONERTAL	23.100	47.500	23.500	24.300	27.200	58.000
BESTEDINGEN VERBLIJFSTOERISME	€ 6.743.000	€ 7.413.000	€ 19.517.000	€ 18.677.000	€ 24.506.000	€ 19.206.000
BESTEDINGEN DAGRECREATIE	€ 3.501.000	€ 10.741.000	€ 2.183.000	€ 10.285.000	€ 5.277.000	€ 20.627.000
BESTEDINGEN TOTAAL	€ 10.244.000	€ 18.154.000	€ 21.700.000	€ 28.962.000	€ 29.783.000	€ 39.833.000

Bron: eigen onderzoeken ZKA.

2.5 Marktverkenning - doelgroepen

Toerisme en recreatie in de gemeente Barneveld is in te delen naar grofweg drie groepen³:

- *De lokale bevolking*: gaat naar evenementen in de buurt en maakt vooral gebruik van laagdrempelige recreatie zoals fietsen, sport-en-spel-activiteiten en horeca. Inwoners uit de (directe) omgeving van Barneveld behoren eveneens tot deze groep.
- *De dagbezoeker*: bestaat uit veelal binnenlandse gasten. Dagrecreatieve voorzieningen worden voornamelijk bezocht door toeristen die in de regio verblijven en bezoekers die binnen een uur rijden wonen. Typerend voor bezoekers van Barneveld is dat het echte gezelschapsmensen zijn. Activiteiten doen ze het liefste samen met familie en/of vrienden. En het meeste houden ze van leuke thematische attracties en natuur (wandelen en fietsen).
- *De verblijfsbezoekers*: zijn veelal binnenlandse gasten (incl. zakelijk verblijf) uit de Randstad. Verblijfsbezoekers komen voor een meerdaags verblijf naar de gemeente. Het logiesaanbod bestaat uit een mix van campings, bungalowparken, hotels, B&B's en vakantiehuizen.

Op de volgende pagina's wordt verder ingegaan op de doelgroepen van Barneveld. Er wordt ingegaan op vragen als 'wie is/zijn de doelgroep(-en)?', 'waarom komen ze naar Barneveld?' en 'wat zou de doelgroep(-en) nog meer aanspreken?'.

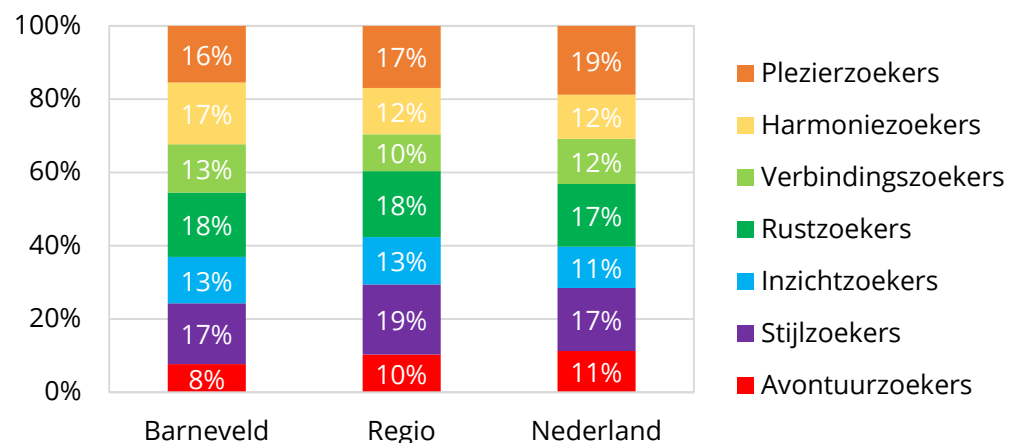
Binnenlands toerisme is een belangrijke markt. Eigen inwoners zijn een belangrijke doelgroep voor dagrecreatie.

⁴ Dit komt overeen met het door VeluweAlliantie uitgebrachte rapport *Belevingsgebieden Veluws Recreatief Netwerk*.

Lokale bevolking en regio bezoeker

In onderstaand model zijn de belangrijkste doelgroepen voor de gemeente Barneveld weergegeven als we kijken naar de inwoners. Inwoners en bewoners uit de regio zijn een belangrijke doelgroep aangezien de meeste dagrecreatieve bezoeken worden afgelegd door de eigen inwoners of inwoners uit de regio (60-70%). In vergelijking met het Nederlands gemiddelde zijn vooral de Harmoniezoekers bovengemiddeld sterk vertegenwoordigd in Barneveld. Deze doelgroep houdt van gezelligheid, ontspanning en tijd met het gezin. Een wandeling maken doen ze graag, evenals recreatief winkelen. Kijkend naar eigen inwoners vormen ook de Stijlzoekers en Rustzoekers een belangrijke doelgroep. In de regio zien we eenzelfde beeld terugkomen,

Figuur 3. Overzicht leefstijlen Barneveld, Regio en Nederland

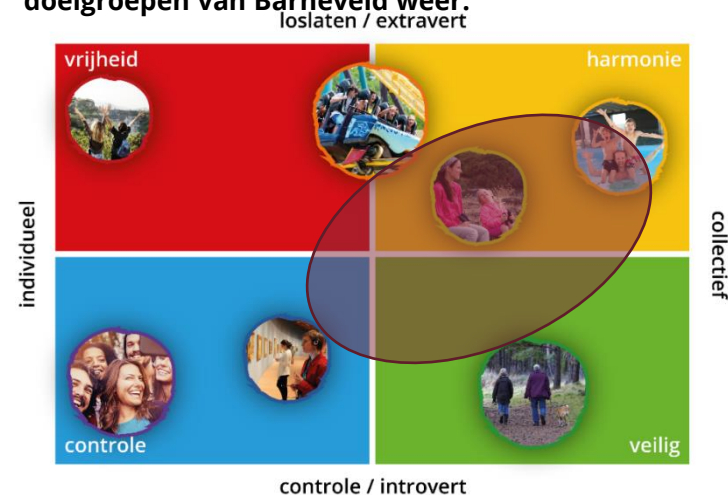

⁵ Het gaat hier om de aangrenzende gemeenten Ede, Ermelo, Putten, Nijkerk, Leusden, Scherpenzeel en Apeldoorn.

waarbij vergeleken met Barneveld iets minder Harmoniezoekers en Verbindingszoekers en meer Stijlzoekers aanwezig zijn⁴.

Onderzoek van VisitVeluwe wijst uit dat het voornamelijk de Rustzoekers en Plezierzoekers zijn die de Veluwe weten te vinden. VisitVeluwe wil, samen met de Veluwse gemeenten, inzetten op de harmonie-, verbindings- en stijlzoeker. De themacampagnes van 2020 zijn dan ook gericht op het verleiden van deze doelgroepen. In Barneveld zijn deze al in zekere mate aanwezig.

Figuur 4: BSR-model leefstijlvinder. De rode cirkel geeft de voornaamste doelgroepen van Barneveld weer.

Aanbod Barneveld

Zoals in hoofdstuk 2 besproken heeft Barneveld een behoorlijk compleet aanbod. Allereerst zijn er ruime mogelijkheden om te wandelen en fietsen. Hoewel dit voor een brede doelgroep interessant is, trekt het voornamelijk de Verbindingszoeker en Harmoniezoeker aan. De Verbindingszoeker brengt ook graag een bezoek aan het theater van Barneveld. Plezierzoekers houden erg van evenementen, al hangt dit wel van het type evenement af. Verder heeft Barneveld een groot aanbod outdoor-aanbieders die zich richten op het hele gezin. Ditzelfde geldt voor een aanbieder zoals Speelpark en Maisdoolhof Voorthuizen.

Overnachten kan bij één van de vele verblijfsaanbieders. Zowel in een hotel (o.a. twee Bilderberg hotels en een WestCord hotel) als op één

van de campings. Typerend voor aanbieders in de gemeente Barneveld is dat ze veelal gebruik maken van de (landelijke en bosrijke) omgeving en faciliteiten aanbieden voor het hele gezin. Qua doelgroepen richten de campings en vakantieparken zich voornamelijk op de Harmoniezoekers en Verbindingszoekers, terwijl de hotels daarnaast ook de Plezierzoekers en Stijlzoekers aantrekken.

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat de aanbieders in Barneveld zich voornamelijk richten op de doelgroepen uit het gele Kwadrant (Plezierzoeker, Harmoniezoeker en Verbindingszoeker).

Op de volgende pagina zijn vraag en aanbod weergegeven.

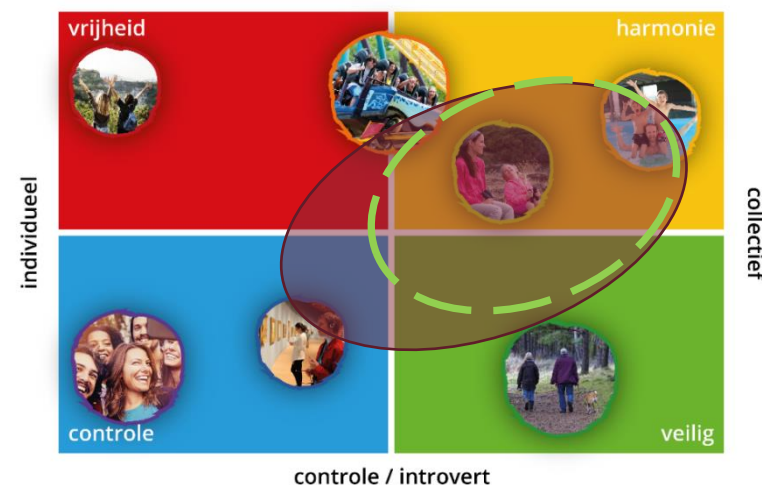
Vraag-aanbod analyse

In onderstaande afbeelding is zowel de vraag als het aanbod van Barneveld geplot in het leefstijlenmodel. Hierbij geeft de groene stippellijn het belangrijkste aanbod weer.

Op het eerste gezicht lijkt er een juiste balans tussen vraag en aanbod te zijn. Dit is ook het geval als we enkel kijken naar de leefstijlen en niet naar de kwaliteit en de omvang van het aanbod en de vraag. Het aanbod dat in Barneveld is gevestigd (zowel dag als verblijf) is redelijk mainstream. Daarnaast bevinden zich in de nabijheid van Barneveld attracties als Apenheul in Apeldoorn, Dolfinarium in Harderwijk en Dierentuin Amersfoort. Deze trekkers genereren bezoekers voor de regio, maar niet specifiek naar Barneveld. Tegelijkertijd vormen deze regionale trekkers een interessant

aanbod voor de vele verblijfgasten in de gemeente Barneveld. Een deel van het aanbod heeft de laatste jaren een kwaliteitsimpuls gehad en daarnaast is er nieuw aanbod toegevoegd. Voor Barneveld is het van belang om zijn huidige doelgroep vast te houden en te versterken.

Figuur 5. Vraag en aanbod leefstijlen Barneveld
loslaten / extravert

Toekomstige doelgroepen

Gelet op het aanbod en de wensen van ondernemers, heeft Barneveld de potentie om zijn doelgroepen nog beter te bedienen. Zowel dagrecreatief als toeristisch liggen er kansen om door te groeien. Hier is echter wel een kwaliteitsimpuls voor nodig, evenals goed ondernemerschap. Noodzakelijk hierbij is om keuzes te maken qua doelgroepen. Probeer, deels in lijn met Visit Veluwe, als primaire focus de plezierzoeker, verbindingszoeker en harmoniezoeker te bedienen met een kwalitatief hoogwaardig aanbod. Deze doelgroepen zijn immers samen goed voor bijna de helft van de bezoekers. Gezelligheid voor het hele gezin is een kenmerk dat past bij het gele kwadrant. Datzelfde geldt voor fietsen en wandelen met onderweg een terrasje. Nieuw aanbod moet aansluiten bij deze doelgroepen. Denk hierbij aan extra populaire culturele activiteiten of een experience center voor het hele gezin. Indien het aanbod kwalitatief in orde is voor het gele kwadrant, zullen ook gezinnen uit het blauwe kwadrant (o.a. stijlzoekers) Barneveld weten te vinden.

Wat zakelijk toerisme betreft heeft Barneveld alle ingrediënten in huis. Toch kan de zakelijke gast nog beter worden bediend. Hier is naast promotie ook om een kwaliteitsimpuls en bundeling van het aanbod nodig. Hierbij is samenwerking van essentieel belang.

START

03

Perspectief

*Verkenning van het
toekomstperspectief
van toerisme en
recreatie in
Barneveld*

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de toeristische potenties van de gemeente Barneveld in kaart gebracht. Hiertoe worden verschillende bouwstenen gebruikt. Voorgaand hoofdstuk heeft een goed beeld gegeven van de huidige toeristisch-recreatieve sector. Vanuit hier kunnen we verkennen wat het toekomstperspectief is. Naast de informatie die tijdens sessies met de gemeente en met stakeholders is opgehaald, zijn ook trends en ontwikkelingen van groot belang voor het perspectief van de gemeente. Op de volgende pagina's staan daarom de meest belangrijke en relevante trends en ontwikkelingen in de maatschappij en de toeristisch-recreatieve sector weergegeven (H3.2).

Uit voorgenoemde onderdelen volgt de SWOT-analyse (pagina 24), waarin de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor de toeristisch-recreatieve sector zijn samengevat. Na het maken van een SWOT-analyse is het vervolgens interessant om de sterkten en zwakten te confronteren met de kansen en bedreigingen. Deze zogenaamde confrontatiematrix (p. 25) geeft inzicht in de centrale kansen en opgaven voor Barneveld.

Maatschappelijke trends

Stressvolle maatschappij

We leven in een hectische samenleving waarin de druk om te presteren en een grote keuzevrijheid voor stress kunnen zorgen. We ervaren onze vrije tijd als schaars en er is veel behoefte aan rust en ontspanning. Dit biedt kansen voor de gemeente Barneveld: rust en ruimte om het 'hoofd leeg te maken' en dat 'om de hoek van de Randstad'.

Mobiliteit

We worden steeds mobieler. We reizen sneller van a naar b waardoor de keuze aan toeristische activiteiten groter wordt en grenzen overschrijdt. Buitenlandse markten worden hierdoor steeds belangrijker, maar innovaties bieden ook lokale kansen. Zo is de actieradius van fietsers aanzienlijk toegenomen door de elektrische fiets. Hierdoor is een rondje Barneveld op de fiets een stuk toegankelijker en leuker geworden voor een breed publiek.

Authenticiteit en beleving

De hang naar authenticiteit binnen de samenleving is groot. We zoeken naar 'echte' en betekenisvolle ervaringen en producten. Hierbij spelen verhalen een belangrijke rol. Daarnaast groeit de vraag naar unieke belevingen. Beleving wordt steeds vaker aangeboden als (toeristisch) product. Ook producten en diensten worden regelmatig als een beleving in de markt gezet. De gemeente Barneveld bezit volop aanknopingspunten en verhalen om verrassende ervaringen te bieden.

Verblijfstoerisme

Zakelijke markt

Met name hotels richten zich (steeds meer) op de zakelijke markt. Zo bieden ze onder andere werkplekken, vergaderlocaties en congresmogelijkheden aan. Vooral hotels in een inspirerende omgeving (ruimte, natuur, etc.) lijken de zakelijke markt aan te trekken. Succesfactoren zijn onder andere een ruimtelijke omgeving, voldoende parkeermogelijkheden (liefst gratis) en gelegen in de buurt van een grote stad. Deze ontwikkeling biedt voor Barneveld kansen.

Buitengewoon verblijf

In een sector met veel concurrentie is het onderscheidend vermogen van belang. Mensen zoeken naar een accommodatie die nét even anders is. Een boomhut of een hotel ingericht als knusse woonkamer zijn hier voorbeelden van. In dit digitale tijdperk is er een grote behoefte aan persoonlijke aandacht. We zoeken naar accommodaties waarin gepersonaliseerde concepten en intimiteit voorop staan of naar accommodaties die ons in onze identiteit versterken. Hotel De Boshoeck of het Human Horse Hotel zijn in dit kader mooie initiatieven.

Agrarische markt

Agrarische bedrijven hebben het lastig. Er worden steeds meer regels opgelegd door de overheid en daarnaast is opvolging niet meer zo vanzelfsprekend als vroeger. Agrarische bedrijven zijn steeds vaker op zoek naar nieuwe inkomstenbronnen i.p.v. of naast de core business. Toerisme en recreatie is één van de mogelijkheden. Denk hierbij aan kleinschalige logies of een (boeren-)camping dan wel een recreatieve invulling van een VAB (vrijkomende agrarische bedrijfsruimte).

Dagrecreatie

Wandelen en fietsen

Wandelen en fietsen zijn populaire recreatieve activiteiten. Het gebruik van o.a. elektrische fietsen, racefietsen en mountainbikes neemt toe. Dit vraagt om een passende infrastructuur. Tegelijkertijd leidt de commercialisering van authenticiteit tot een (deelse) afkeer ervan. Men is op zoek naar eigen belevingen waar 'doelloosheid' en het opzoeken van het onbekende centraal staan: eropuit trekken zonder plan en 'veilig kunnen (ver)dwalen'.

Nevenactiviteiten

Het platteland verandert. Vergrijzing en krimp zorgen ervoor dat agrarische bedrijven een nieuwe bestemming of extra inkomstenbronnen nodig hebben. Naast toeristische functies, kunnen ook recreatieve functies een uitkomst bieden. Ook in de dagrecreatieve sector is onderscheiden belangrijk. We zien daarom dat bedrijven zich steeds vaker bezighouden met nevenactiviteiten zoals evenementen en de zakelijke markt.

Museumbezoek stijgt

Het museumbezoek in Nederland is de afgelopen jaren sterk gestegen. Inmiddels ligt het aantal bezoeken op circa 32 mln. per jaar. Belangrijke oorzaken van de groei zijn het hogere opleidingsniveau, het toenemend aantal Museumkaarthouders (> 1,4 mln, goed voor bijna 10 mln bezoeken) en de sterke groei van het aantal buitenlandse toeristen (inmiddels ook > 10 mln buitenlandse bezoeken). Met een 5-tal kleinschalige musea binnen haar grenzen liggen er zeker kansen voor Barneveld om hierop in te spelen.

Sterkte

- Centrale ligging in Nederland;
- Goede bereikbaarheid via zowel de snelweg als het spoor;
- Veel rust en ruimte;
- Er is veel groen in de gemeente en daarmee samenhangend een breed aanbod aan routes (wandelen, fietsen, paardrijden) om dit te beleven;
- Ruim aanbod actief/outdoor (o.a. maneges, ballonvaart, klimbos, waterskiën);
- Veelsoortig verblijfsaanbod, voornamelijk geclusterd rond Garderen en Voorthuizen;
- Compleet aanbod aan winkels en horeca in het centrum van Barneveld;
- Aantal grotere evenementen zoals Ballonfiesta en de Oud-Veluwse Markt;
- Lokaal ondernemerschap;

Zwakte

- Het imago van Barneveld sluit niet aan bij het imago van de toeristische kernen (Garderen, Voorthuizen);
- Weinig grote landelijk bekende merken. Dit zijn doorgaans de parken die veel toeristen trekken;
- Marketing/promotie nog te versnipperd/te weinig onderling afgestemd (DaaromBarneveld, Go Barneveld, Visit Voorthuizen, etc.);
- Grote toeristische trekker ontbreekt;
- Aanbod versnipperd over gemeente en weinig samenwerking tussen ondernemers;
- Aanbieders zijn grotendeels seizoengebonden en weersafhankelijk

SWOT

Kans

- Betere beleving van het uitgestrekte landschap doordat grote afstanden makkelijker af te leggen zijn met de elektrische fiets;
- Toerisme en recreatie in relatie tot de agrarische sector in de meest brede zin;
- Groeiende belangstelling voor cultuur, met name doelgroep 55+ en groepen;
- Groeiende behoefte aan korte vakanties (short breaks);
- Regionale/provinciale aanpak marketing en aanpak kwaliteit vakantieparken;
- Groeiende zakelijke markt, één- en meerdaags toerisme;
- Beter ontsluiting door mogelijke komst intercitystation;
- Duidelijker onderscheiden t.o.v. overige Veluwe-gemeenten;
- Samenwerking op de Veluwe tussen gemeente, provincie, terreineigenaren en toeristische attracties om Veluwe op 1 te houden;
- Buitenlandse gasten aantrekken. De opening van Lelystad airport biedt mogelijkheden;
- Ontwikkeling op het gebied van Ruimtelijke Ordening die voortkomen uit energietransitie.

Bedreiging

- (Door)ontwikkeling van (online) concurrentie onder nationale en internationale bestemmingen voor short breaks en vakanties;
- Opening vliegveld Lelystad en het daarmee samenhangende geluidsoverlast;
- Het negatieve imago van windmolens en de gevolgen hiervan voor recreatie-aanbieders⁶;
- Vitaliteit vakantieparken/campings blijft achter;
- Sterk afhankelijkheid van binnenlandse markt;
- Lastendruk toeristische verblijfssector;
- Wet- en regelgeving (natuur, agrarische sector, stikstof) beperkt groeimogelijkheden.

⁶ Uit recent onderzoek (MER, dec 2019) naar de effecten van windparken op toerisme en recreatie blijkt dat er geen waarneembare effecten zijn.

Kansen

Sterkten

Groeien

- Inspelen op de groeiemarkt van short breaks (1-3 nachten) voor groepen (gezinnen, families, verenigingen etc.). Dit vraagt om verbreding en kwaliteitsimpulsen van het aanbod.
- Duitse en Belgische (verblijfs-)gast aantrekken.
- Inspelen op het zakelijk toerisme. Dit vraagt om verbreding en kwaliteitsimpulsen van het aanbod.
- Onderscheidende kwaliteit uitbreiden door groei outdoor & adventure-aanbod.

Zwakten

Versterken

- Marketing passend maken bij de huidige kwaliteiten en positionering van Barneveld.
- Lokale en regionale verbindingen op het gebied van gedeelde verhalen/thema's en samenwerking (o.a. promotie Visit Veluwe).
- Huidige aanbod inclusief evenementen meer jaarrond inzetten en gebruiken om te blijven verrassen.

Confrontatiematrix

Bedreigingen

Verdedigen

- Ruimtelijke kernkwaliteiten waarborgen. Zorgvuldig kijken hoe nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie positief ingepast kunnen worden (bijv. windmolens of zonneparken) en hoe overlast geminimaliseerd kan worden (bijv. Lelystad airport en agrarische bedrijvigheid).
- Kwaliteitsaanbod verblijfssector toekomstbestendig houden. Hierbij moet ruimte zijn voor vernieuwing bij sterke ondernemers en aanpak minder vitale parken.

Terugtrekken

- N.v.t.

04

Visie recreatie en toerisme

4.1 Samengesteld toeristisch product

In vitale en sterke toeristische bestemmingen vormen omgeving, accommodatie (logies- en dagrecreatieve aanbod) en organisatie een eenheid. Hoe je als recreant of toerist je bezoek ervaart, is immers afhankelijk van verschillende factoren: van het informatie zoeken over de bestemming, de reis, de ontvangst bij je verblijfsaccommodatie tot dingen die je ziet, doet en proeft. Met andere woorden, je uiteindelijke beleving is samengesteld uit een aantal onderdelen die samen het samengesteld toeristisch product vormen:

- **Omgeving:** het landschap, de natuur, de dorpen, de routes, architectuur, erfgoed, cultuur et cetera. Dit is doorgaans de reden dat men een bestemming bezoekt.
- Accommodatie: het verblijf in **logiesaanbod** zoals campings, bungalowparken, hotels en vakantiehuisen en het **dagrecreatieve aanbod** zoals musea, attracties, evenementen en het horeca aanbod.
- **Organisatie:** de gastvrije dienstverlening van de bestemming zoals toeristische informatie voorzieningen en de marketing.

De bovengenoemde onderdelen zijn idealiter goed en compleet, maar daarnaast ook goed op elkaar afgestemd en ondersteunen en versterken elkaar. Dit vraagt om samenwerking op zowel lokaal als regionaal niveau.

Op de volgende pagina's staat allereerst de positionering van Barneveld beschreven, inclusief een omschrijving van het huidige toeristische product (paragraaf 4.2). Paragraaf 4.3 gaat in op het wensbeeld van de sector (de visie). Tot slot staan op pagina 31 de ambities van de sector samengevat.

4.2 Positionering en visie Barneveld – Wat is Barneveld?

Wat is (en was) Barneveld ?

Barneveld is gelegen aan zowel de Veluwe als de Gelderse Vallei en kent daardoor een uitgestrekt en divers landschap. De gemeente wordt verder gekenmerkt door zijn centrale ligging binnen Nederland en op nog geen uur rijden vanaf de Randstad. Inwoners uit de gemeente Barneveld werken hard en hebben oog voor hun medemens. Dit is op vele manieren terug te zien binnen de gemeente.

De pluimveesector speelt een prominente rol binnen Barneveld. Dit uit zich allereerst in de vele pluimveeboerderijen die in de landelijke delen van de gemeente zijn gevestigd. Maar ook in de kern Barneveld zijn de nodige verwijzingen naar de pluimveesector te vinden (standbeeld op rotondes, verwijzingen in de binnenstad, etc.).

Barneveld is al vele decennia een populaire binnenlandse bestemming voor gezinnen die hier hun vakantie doorbrengen en (oudere) stellen die hier gedurende het zomerseizoen hun vakanties en weekends spenderen. Belangrijke redenen om hier naar toe te komen waren en zijn nog steeds de rust en ruimte, de bossen/het landelijke gebied, de mogelijkheden om te fietsen, wandelen en paardrijden en de landelijk gelegen dorpjes.

Daarnaast is eten en drinken een belangrijk onderdeel van je bezoek aan Barneveld. Zowel regionaal in het samenwerkingsverband Regio Foodvalley, als lokaal door streekproducten en een divers aanbod aan horeca. Om bezoekers te voorzien is in de loop der tijd een omvangrijk aanbod aan campings, bungalow- en chaletparken en stacaravanterreinen ontstaan.

Wat zijn de knelpunten

Door de vroege ontwikkeling van het toerisme heeft Barneveld, evenals vele andere Veluwegemeenten, last van de 'wet van de remmende voorsprong': het aanbod is op een aantal plekken gedateerd, het aantal echt' toeristische overnachtingen staat onder druk door de opkomst van (buitenlandse) vakantiebestemmingen. Tegelijkertijd zien we dat de traditionele doelgroepen blijven komen, maar ook dat er vergrijzing plaatsvindt en een deel van het aanbod ingenomen wordt door doelgroepen met niet toeristische motieven (o.a. arbeidsmigranten, mensen met huisvestingsproblemen). Wat het aanvullend lastig maakt voor de sector is dat het imago van Barneveld niet altijd direct geassocieerd wordt met toerisme en recreatie. Dit terwijl o.a. Voorthuizen en Garderen wel degelijk een zeer toeristisch karakter hebben.

....en potenties?

Gelijktijdig zien we dat Barneveld zich ontwikkelt als zeer ondernemende gemeente, die een forse bevolkingsgroei doormaakt. Ook op toeristisch gebied dienen zich nieuwe ontwikkelingen aan, met name op gebied van outdoor & adventure. Gasten kunnen op een actieve manier de natuur van Barneveld beleven. Daarnaast zien we dat er zowel in de verblijfsrecreatie als de hotellerie een aantal grotere bedrijven de afgelopen jaren hebben vernieuwd en zien we dat ook meer wordt ingezet op de zakelijke markt. Dit biedt goede perspectieven voor de komende jaren.

Vertaling naar positionering....

Vertaald naar de positionering voor de komende 10 jaar adviseren we deels voort te bouwen op de 'oude' bewezen kwaliteiten van rust, ruimte, groen en gastvrijheid. Tegelijkertijd is het belangrijk als Barneveld zich onderscheidt van de vele andere Veluwegemeenten (die dit ook allemaal hebben) en hierin ook keuzes maakt, want vandaag de dag geldt het adagium: 'wie niet kiest, verliest'. Daarom zouden we ervoor willen pleiten dat Barneveld zich in de positionering opstelt als een gemeente die voortbouwend op sterke authentieke kernwaarden en ervoor kiest om een sterk ondernemende gemeente te zijn met veel ruimte voor vernieuwing. Daarmee ook goed aansluitend bij de wijze waarop de gemeente zich richting bedrijven en bewoners positioneert. De diverse kernen kunnen hierbij wel verschillende accenten leggen.

....en naar doelgroepen, producten en kernen

Om de bestaande doelgroep van gezinnen en (oudere) stellen vast te houden, vertaalt zich dit in meer kwaliteit in verblijfsaanbod en verrassende nieuwe activiteiten, ook buiten het zomerseizoen. Prijsconcurrentie en/of meer acties is hierbij niet de primair strategie. Binnen de gemeente is er ruimte voor groei, o.a. in de markt van zakelijk toerisme (kwaliteitsimpulsen hotels deels al afgerond uitbreiding Midden-Nederland hallen, arrangementen met aanbieders outdoor & adventure). En daarnaast de markt van shortbreaks door groepen uit de Randstad (families, verenigingen etc.) die op zoek zijn naar aanbieders van eigentijdse grotere kwaliteitsaccommodaties gekoppeld aan aantrekkelijke activiteiten die als groep beleefd kunnen worden, zowel meer actief (outdoor/adventure, fietsen) als meer educatief en/of gezellig (kleine musea en Zandsculpturen).

Tot slot wordt komende jaren aandacht besteed aan het aantrekken van de internationale gast (voornamelijk Duitsers en Belgen). In 2030 worden landelijk gezien ruim 59 miljoen bezoekers verwacht (NBTC, 2019 & Rli, 2019). De toeristische sector groeit landelijk harder dan andere economische sectoren in Nederland en ook voor Barneveld liggen er kansen. Door actieve promotie en passend aanbod (meertalig) wordt ingezet op het aantrekken van Duitse en Belgische (verblijfs-)gasten.

4.3 Toekomstperspectief- recreatie en toerisme Barneveld 2030

Vanuit sterk traditionele kernwaarden is Barneveld ook toeristisch gezien een ondernemende gemeente, waarbij men oog heeft voor elkaar en de gast. Hier wordt komende jaren op voortgebouwd.

Barneveld ligt in een prachtige omgeving. Op de fiets, te paard of lopend kan men hiervan genieten. Komende jaren wordt ingezet op het beleefbaar maken van het landschap. Diverse thematische routes zullen de kernen met elkaar verbinden en vertellen de verhalen van Barneveld. Daarnaast leent het landschap zich ook uitstekend voor outdoor en adventure activiteiten. Voornamelijk in en rondom Garderen zijn de nodige outdoor en adventure aanbieders te vinden (o.a. Klimbos Garderen). In de komende jaren wordt het aanbod uitgebreid met spannende en hoogwaardige mountainbikeroutes.

Voor paardenliefhebbers is er voornamelijk in de omgeving van Kootwijk voldoende te beleven. Ook dit heeft toeristisch potentieel. Naast fysieke manieren om het landschap te beleven, wordt dit ook mogelijk gemaakt vanuit de lucht met een luchtballon. Dit sluit aan bij het jaarlijks terugkomende evenement Ballonfiësta.

Evenementen zijn belangrijk voor de hele gemeente. In Voorthuizen vinden met name in de zomermaanden vele activiteiten en

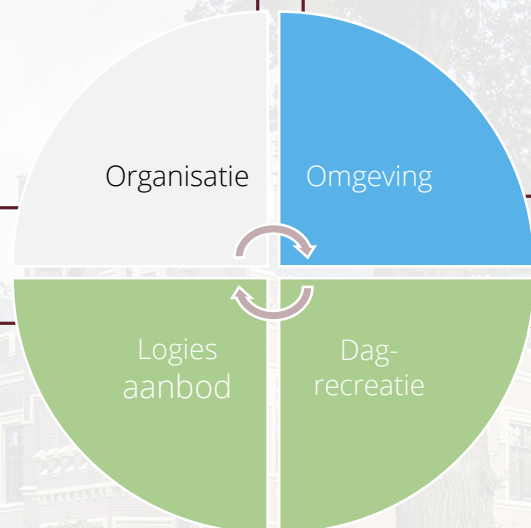
evenementen plaats. Dit zorgt voor gezelligheid en vermaak in het dorp. Ook in het centrum van de kern Barneveld wordt veel georganiseerd. Komende jaren wordt ingezet op een spreiding van het evenementen-aanbod. Dit draagt bij aan een verlenging van het toeristisch seizoen.

De kern Barneveld beschikt over een prachtige binnenstad waar bezoekers recreatief kunnen winkelen. Daarnaast is er een schouwburg gevestigd evenals een aantal musea. Het behoud van deze voorzieningen is belangrijk, zowel voor eigen inwoners als voor bezoekers.

Ondernemers zijn er genoeg binnen Barneveld, evenals initiatieven uit de markt. Het gezegde “samen sta je sterker” geldt ook voor Barneveld en daarom is het belangrijk dat de individuele krachten op de juiste manier met elkaar worden verbonden. Dit geldt voor gezamenlijke promotie, maar ook voor de gedeelde arrangementen. Op regionaal niveau, binnen de Veluwe, Foodvalley en de Regio Amersfoort, wordt goed samengewerkt. Samen wordt de juiste toerist en recreant aangetrokken! Er liggen kansen voor het aantrekken van de Duitse en Belgische gast, evenals voor zakelijk toerisme. Door nieuw aanbod toe te voegen, in te zetten op verlenging van het toeristisch seizoen en daarnaast te blijven investeren in het bestaande (verblijfs)aanbod, weten Barneveldse ondernemers ook in de toekomst hun gasten te boeien.

We maken duidelijke keuzes in onze profilering en positionering. Vanuit onze eigen 'kracht' sluiten we aan bij regionale samenwerkingsverbanden binnen de Veluwe, FoodValley en de Regio Amersfoort om gezamenlijk meer toeristen te trekken en bestedingen te genereren.

We gaan de beleving van het toeristisch-recreatieve landschap en de gastbenadering versterken vanuit ons eigen DNA en bijbehorende verhalen.

We willen het bestaande aanbod kwalitatief (door-)ontwikkelen en aanvullen met bijzondere en vernieuwende concepten. Daarnaast is aandacht voor de kwaliteit van minder vitale vakantieparken door het Programma Vitale Vakantieparken.

We zetten ons in om het aanbod meer jaarrond beleefbaar te maken. Dit doen we door het huidige aanbod (incl. evenementen) kwalitatief door te ontwikkelen en daarnaast passend aanbod toe te voegen.

Toeristisch product Barneveld 2030

De toeristisch-recreatieve sector is ambitieus en wil zich komende jaren verder ontwikkelen. Het is niet enkel de toeristisch-recreatieve sector zelf die dit ten goede komt. Door cross-overs biedt dit ook kansen voor andere sectoren in het buitengebied (met name de agrarische sector) en het centrumgebied (MKB horeca en detailhandel en cultuursector). Daarnaast draagt toerisme en recreatie bij aan een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat, waardoor bedrijven zich eerder vestigen in Barneveld en personen eerder voor Barneveld kiezen om te wonen en werken.

Landelijk groeit de sector sterk en is de sector van grote economische betekenis⁷. Om als gemeente optimaal te profiteren van toerisme en recreatie, heeft de sector een viertal ambities opgesteld. Aan de linkerkant van deze pagina zijn de vier ambities schematisch weergegeven.

Komende tijd worden de actiepunten die nodig zijn om de ambities te behalen verder uitgewerkt, inclusief duidelijke afspraken over uitvoering, budget en planning.

⁷ Het coronavirus heeft tijdelijk grote impact op de vrijetijdseconomie. In de actiepunten wordt hier nadrukkelijk rekening mee gehouden (bijv. door een herstelplan). Op dit moment is er nog geen reden om aan te nemen dat de visie (2030) gewijzigd moet worden. Mocht dit op een later moment wel het geval zijn, dan wordt dit in overleg met de sector gedaan.

Bijlage

Bijlage 1. Methodische verantwoording monitor

Het doel van het onderzoek is het vaststellen van de economische betekenis van recreatie en toerisme. Om de gewenste informatie op het gewenste detailniveau inzichtelijk te krijgen, zijn twee aanvullende methodieken gehanteerd:

1. **Online enquête onder aanbieders in sector:** in de beginfase van het traject is door de gemeente Barneveld aan ZKA een overzicht van het toeristisch-recreatief aanbod in haar gemeente geleverd. De aanbieders zijn vervolgens door de gemeenten per brief op de hoogte gebracht van het doel en wijze van het onderzoek, en door ZKA per e-mail benaderd voor deelname aan het onderzoek. De aanbieders zijn onder meer gevraagd naar de omvang en ontwikkeling van het aanbod en vraag, de logiesprijzen, en de herkomst van bezoekers. De aanbieders zijn tevens telefonisch benaderd door ZKA, ter bevordering van de respons. Aanbieders van solitaire vakantiewoningen hebben geen uitnodiging ontvangen, gezien de reikwijdte van het onderzoek;
2. **Deskresearch:** deskresearch geldt al basis voor het vaststellen van het aantal bezoeken voor routegebonden recreatie. Hiervoor is als bron het Continu Vrijetijdsonderzoek (CVTO) van 2015 gebruikt. Het aantal evenementbezoeken is bepaald via een combinatie van deskresearch en gegevens van de gemeente Barneveld.

Bovenstaande methodieken zijn gebruikt om de omvang van het verblijfstoerisme en een deel van het dagtoerisme (attracties en bezienswaardigheden, musea, golf, cultuur, sportief/outdoor, zakelijk) vast te stellen. Hierbij geldt:

- Op basis van de opgegeven waarden wordt voor het verblijfstoerisme per categorie een gemiddelde bezetting vastgesteld. Die bezetting is gehanteerd voor de aanbieders die niet aan het onderzoek hebben meegewerkt. Er is hierbij gelet op de representativiteit van de deelnemende aanbieders;
- In het geval van dagtoerisme worden de antwoorden uit de enquête en telefonische interviews als basis genomen. Indien een aanbieder niet heeft meegewerkt is op basis van vergelijkbare aanbieders in de regio en markt een inschatting van het aantal bezoeken gemaakt.

De respons tijdens het onderzoek betrof in het verblijfstoerisme 41%, in het dagtoerisme 40%.

Bestedingen en werkgelegenheid geraamd met Impactmodel Vrijetijdssector

Voor de berekening van de economische impact van de toeristische sector wordt gebruik gemaakt van het Impactmodel Vrijetijdssector (weergegeven in figuur rechts). Dit model bepaalt aan de hand van het aantal overnachtingen/bezoekers en bijbehorende bestedingsprofielen zowel de bestedingen als ook de daaruit voortvloeiende directe en indirecte werkgelegenheid.

Input

In de monitor wordt een aantal categorieën onderscheiden, namelijk verblijfs-, dag- en zakelijk toerisme. Deze categorieën vormen een weerspiegeling van de toeristische en recreatieve activiteiten in de gemeente.

Output

De resultaten van de berekeningen geven de betekenis van toerisme en recreatie weer, uitgedrukt in bestedingen (in Euro's) en werkgelegenheid (in Full Time Equivalenten). In het model wordt geen rekening gehouden met een 'weglekeffect' (bestedingen die buiten de regio worden gedaan). Het model geeft ook geen inzicht in (kwalitatieve) aspecten zoals de afgeleide en additionele economische betekenis van toerisme en recreatie ('spin off'), de kwaliteit van de werkgelegenheid, etc.

Figuur B1. Impactmodel Vrijetijdssector

Bestedingen

De berekening van de bestedingen geschiedt op basis van gemiddelde bestedingen per persoon per overnachting of bezoek. Op basis van de respons uit de monitor wordt bijvoorbeeld een logiesprijs per persoon voor hotels vastgesteld. Bij sommige categorieën, bijvoorbeeld jaarplaatsen op campings en tweede woningen, worden de bestedingen berekend op basis van een vaste bestedingsbedragen per plaats per jaar, hierbij rekening houdend met gangbare aantallen nachten waarop de plaats wordt gebruikt en het aantal personen dat gebruik maakt van een dergelijke plaats.

De volgende categorieën worden onderscheiden in de bestedingen:

- Logies (verblijfskosten in logiesaccommodaties, exclusief horeca);
- Horeca;
- Detailhandel;
- Entree;
- Vervoer.

Werkgelegenheid

De werkgelegenheid kan worden berekend nadat de bestedingen per sector bekend zijn. Hiervoor worden de totale bestedingen (per sector) gecorrigeerd voor een tweetal effecten:

- De bestedingen zijn inclusief BTW en accijns. Omdat deze tarieven geen directe invloed hebben op de werkgelegenheid in de sector, vindt hiervoor een correctie plaats;
- Daarnaast vindt er een correctie plaats voor de inkoopcomponent. Het aandeel 'inkoop' van de sector levert immers geen werkgelegenheid in de desbetreffende sector maar genereert voornamelijk werkgelegenheid bij de groot- en tussenhandel en producenten van levensmiddelen en non-food (brandstof, e.d.). Deze werkgelegenheid is opgenomen als 'overig'.

Bijlage 2: Aanvullende informatie - Herkomst en groepssamenstelling gasten

Barneveld trekt met name gasten uit de Randstad en Nederland

Aanbieders in het verblijfstoerisme is gevraagd naar de herkomst van hun gasten. Bij vrijwel alle accommodatietypes is de Nederlandse gast de belangrijkste doelgroep (met 90% of meer van de gasten, zie de tabel op de volgende pagina). Daarmee is de Nederlandse gast in Barneveld nog belangrijker dan in de gehele provincie Gelderland, waar het aandeel Nederlandse gasten 84% bedraagt⁶. Alleen de Bed & Breakfasts in de gemeente trekken meer buitenlandse gasten, en dan met name uit andere delen van Europa. Naar verwachting heeft dit te maken met langdurig verblijf voor zakelijke doeleinden.

De Randstad is wat betreft de Nederlandse markt de belangrijkste herkomstmarkt in het verblijfstoerisme. Bij dagrecreatie is juist de inwoner van Gelderland de belangrijkste doelgroep. Met name bij de categorie Sportief/Outdoor is de deelname uit de regio fors.

Opvallend is dat de buitenlandse gast in het dagtoerisme een belangrijkere herkomstmarkt is dan in het verblijfstoerisme. Een verklaring hiervoor is het vaste karakter van het verblijfstoerisme in de gemeente. De doelgroep die hierdoor aangetrokken wordt is vaak minder ondernemend dan gasten die kort verblijven.

Stellen ouder dan 50 jaar belangrijk voor verblijfstoerisme

Aanbieders in de gemeente Barneveld is tevens gevraagd om hun gasten te classificeren naar reissamenstelling. Uit de tabel op de volgende pagina blijkt dat de stellen van 50 jaar en ouder de belangrijkste doelgroep vormt voor de meeste accommodatietypen. Daarna volgen de gezinnen en/of families met jonge kinderen, die in Barneveld sterk vertegenwoordigd zijn op campings en in hotels. Gezinnen met oudere kinderen verblijven minder vaak in de gemeente Barneveld.

Gezinnen met jonge kinderen maken meeste gebruik van dagaanbod

Uit de enquête onder aanbieders van dagtoerisme blijkt dat de gezinnen met jonge kinderen voor hen de belangrijkste doelgroep vormt (circa 35% van de bezoeken). Dit past bij de kenmerken van het dagtoeristische aanbod in de gemeente. De gezinnen met oudere kinderen zijn samen goed voor circa 20% van de bezoeken.

De stellen van 50 jaar en ouder zijn verantwoordelijk voor 22% van de bezoeken. Het aandeel van deze doelgroep is daarmee fors lager dan in het verblijfstoerisme. Dit heeft grotendeels te maken met het ontbreken van routegebonden recreatie in de cijfers op de volgende pagina. Juist deze activiteit is doorgaans populair bij deze doelgroep.

Tabel B1. Herkomst gasten gemeente Barneveld

	GELDERLAND	RANDSTAD	OVERIG NEDERLAND	DUITSLAND	BELGIË	OVERIG BUITENLAND
VERBLIJFSTOERISME						
HOTELS	10%	50%	30%	3%	5%	2%
B&Bs/PENSIONS	4%	39%	26%	5%	4%	21%
VERHUURACCOMMODATIES EN VAKANTIEWONINGEN	13%	47%	37%	2%	2%	0%
TOERISTISCH KAMPEREN	10%	56%	31%	1%	1%	1%
GROEPSACCOMMODATIES	14%	54%	27%	1%	3%	1%
DAGTOERISME						
ATTRACTIES, BEZIENSWAARDIGHEDEN EN CULTUUR	37%	23%	20%	7%	7%	6%
MUSEA	25%	41%	20%	9%	3%	0%
SPORTIEF/OUTDOOR EN GOLF	60%	14%	14%	6%	3%	2%

Tabel B2. Groepssamenstelling gasten gemeente Barneveld

	INDIVIDUEEL	STELLEN T/M 49 JAAR	STELLEN 50+	GEZINNEN/FAMILIES MET JONGE KINDEREN	GEZINNEN/FAMILIES MET KINDEREN 10-16 JAAR	GEZINNEN MET KINDEREN 16+	OVERIG
VERBLIJFSTOERISME	7%	11%	46%	22%	8%	3%	3%
DAGTOERISME	7%	12%	22%	34%	12%	7%	6%

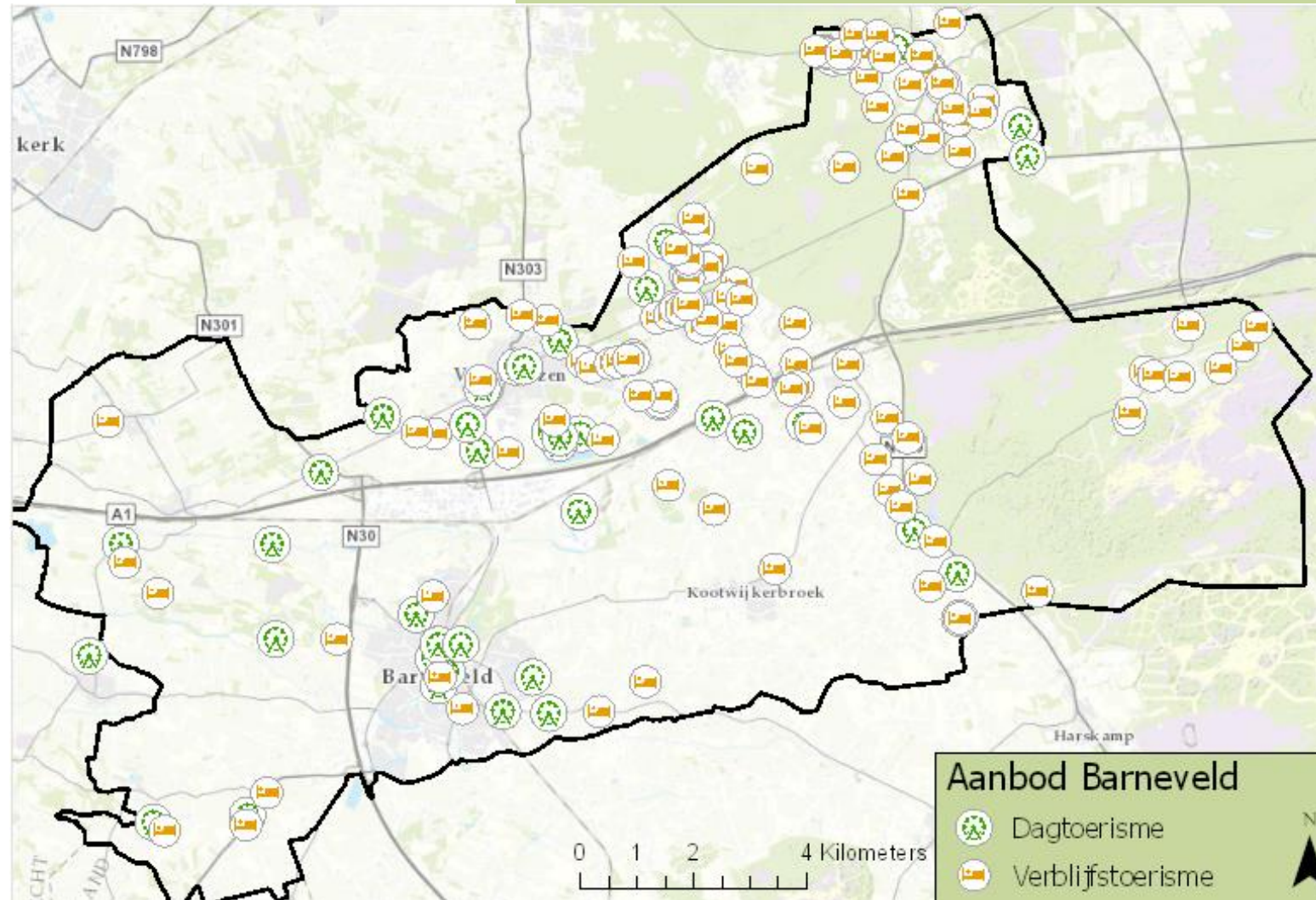
Opm.: de groepssamenstelling van de gasten in het dagtoerisme is gebaseerd op bezoeken aan attracties en bezienswaardigheden, musea, golf, sportief/outdoor en cultuur. De groepssamenstelling wat betreft routegebonden recreatie en evenementen is vanwege een andere methodiek niet vast te stellen, terwijl voor zakelijk toerisme een dergelijke doelgroepverdeling niet relevant is.

Spreiding van het aanbod

In figuur 1 is de spreiding van het toeristisch-recreatief aanbod weergegeven. Het merendeel van het verblijfsaanbod is geclusterd rondom Garderen en Voorthuizen, maar ook in de dorpen Kootwijk en Stroe is het nodige te vinden.

Dagaanbieders liggen een stuk verspreider over de gemeente. Het dorp Barneveld beschikt over een (cultureel) cluster van aanbieders.

Figuur B2. Spreiding dag- en verblijfsaanbieders gemeente Barneveld

Bijlage 3: Achtergrond Leefstijlvinder

De zeven doelgroepen zijn tot stand gekomen op basis van uitgebreid onderzoek van SAMR Marktvinders, in opdracht van acht provincies. Allereerst zijn gesprekken gevoerd met recreanten, om te horen wat zij doen in hun vakantie en vrije tijd, en hoe zij daarin verschillen. De deelnemers aan deze gesprekken leken op elkaar in de zin, dat zij allen dezelfde BSR™-leefstijl* hadden.

Na deze groepsgesprekken is de vragenlijst ontwikkeld. De vragenlijst is opgebouwd uit een aantal onderdelen: vragen over algemene vrijetijdsbeleving, dagrecreatie, verblijfsrecreatie, inspiratie en boeken, mediagedrag, BSR™ module* en achtergrondvragen, zoals leeftijd, inkomen en gezinssituatie. Ook zijn hierin de statements vanuit de groepsdiscussies opgenomen. De vragenlijst is uitgezet onder het panel SAMSAM van SAMR en een extern consumentenpanel in de periode van 8 februari tot en met 26 februari 2018. Uiteindelijk hebben 2367 respondenten de volledige vragenlijst ingevuld. Deze respondenten zijn een representatieve afspiegeling van Nederland.

Uit de analyse is gebleken dat de statements die meegenomen zijn in de vragenlijst een hoge voorspellende waarde hebben voor de manier waarop iemand recreëert.

Dit gaf voldoende informatie om door middel van analyses op zoek te gaan naar een aantal leefstijlen, die onderscheidend zijn qua gedrag, waarden en behoeften met betrekking tot vakantie en vrije tijd. Uit de analyses zijn zeven leefstijlen naar voren gekomen: Avontuur-, Plezier-, Harmonie-, Verbindings-, Rust-, Inzicht en Stijlzoekers.

**BSR™ is het wetenschappelijke model van SAMR en staat voor Brand Strategy Research. Dit model ontrafelt de drijfveren van mensen en wat je moet doen om mensen in beweging te krijgen. Met welke boodschap, welke tone of voice en via welk kanaal. In de basis kent Nederland vier leefstijlen met ieder hun eigen manier van in het leven staan: creatief, harmonieus, controlerend en veilig. Om erachter te komen tot welke leefstijl iemand behoort, hebben wij een BSR vragenlijst module ontwikkeld. Deze bestaat uit een aantal vragen, welke zijn meegenomen in de vragenlijst voor dit onderzoek naar de doelgroepen binnen het domein Vakantie en Vrije Tijd.*

De zeven leefstijlen

Plezierzoekers

Spontane, gezellige, impulsieve en eigenwijze mensen. Waarden die ze belangrijk vinden zijn uitdaging, uniek zijn en succes in het leven. Ze hebben het liefst veel mensen om zich heen, en trekken er dan ook graag op uit met familie, vrienden en kennissen. Plezier hebben in het leven staat op nummer één - een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd!

Harmoniezoekers

Hartelijke, gezellige mensen, met veel interesse in anderen. In het leven hechten ze veel belang aan geborgenheid, gastvrijheid en vriendschap. Ze nemen de tijd voor het gezin, trekken er graag op uit met (of naar) familie, vrienden en kennissen. Het hoeft voor hen allemaal niet zo vreemd - doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg.

Verbindingszoekers

Behulpzame, evenwichtige mensen die, bovenal, geïnteresseerd zijn in anderen. Gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon' belangrijke waarden. Ze vinden het dan ook belangrijk om een goede relatie te onderhouden met burens en familie, met harmonie en gezelligheid. Er voor elkaar zijn, dat is toch hartstikke normaal?

Rustzoekers

Kalme, behulpzame, zachtaardige, gewone mensen. Ze houden van rust en regelmaat, en voelen zich het meest op hun gemak in hun eigen, vertrouwde omgeving. Ze vinden het fijn als ze lekker hun eigen gang kunnen gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.

De zeven leefstijlen

Inzichtzoekers

Bedachtzame, serieuze, evenwichtige, zakelijke mensen. Ze vinden het niet erg om alleen te zijn, want dan kunnen ze mooi hun eigen gang gaan. Belangrijke waarden zijn rationaliteit, daadkracht, privacy/rust. Maar ook vrijheid om te doen wat ze willen is erg belangrijk en ze houden van informatie - 'meten is weten'!

Stijlzoekers

Zelfverzekerde, doelgericht, ondernemende mensen met een sterk karakter. Zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Zowel in hun werk, als in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld, en zoeken ze de uitdaging op. Verveling is niet aan hen besteed. Liever besteden ze hun tijd aan sporten en feesten. Gáán!

Avontuurzoekers

Creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Intelligent en ondernemend en ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

De zeven leefstijlen in Nederland

Deze pagina geeft een korte toelichting op de zeven verschillende leefstijlen volgens het Leefstijlvinder model en de verdeling van de Nederlandse bevolking over de leefstijlen.

Figuur B3. Leefstijlvinder model

ZKA LEISURE CONSULTANTS
Brugstraat 1A
5211 VS 's-Hertogenbosch

088 - 210 02 50
info@zka.nl
www.zka.nl

Gré Beekers
Sanne Westerink

